

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ กรณีนายอนันต์ ศวัสตนานนท์ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ ผู้ถูกร้อง ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๐ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๕๒/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ พร้อมกับพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี ผู้สั่งแต่งตั้ง ซึ่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ และมาตรา ๒๙๒ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ๓ ต่อผู้ร้องแต่อย่างใดทั้งสิ้น ทั้งที่ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวมทั้งสิ้น ๔ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๑ ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๒ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ และในคราวประชุมครั้งที่ ๔๗/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๒ ผู้ร้องได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๓

๒. ประเด็นเบื้องต้น

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายอนันต์ ศวัสตนานนท์ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ บัญญัติให้อำนาจตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้แก่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และมาตรา ๒๙๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๙๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ฯลฯ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “... หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย” ดังนั้น เมื่อผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมือง

จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ดังกล่าวตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ข้างต้น

การที่ผู้ร้องดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาต่อผู้ถูกร้องโดยมีหนังสือแจ้งให้ทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการอย่างใด ซึ่งผู้ถูกร้องรับว่าได้รับหนังสือเตือนดังกล่าวแล้วว่า หากไม่ดำเนินการดังกล่าวจะดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้เป็นเวลาห้าปี การที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเชื่อโดยสุจริตว่า ไม่จำเป็นต้องยื่น ฯ เพราะเข้ารับตำแหน่งขณะที่ใช้รัฐธรรมนูญฉบับเดิม คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ประกอบกับห้วงเวลาที่ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่น ฯ นั้น ผู้ถูกร้องอยู่ในต่างประเทศ ศาลรัฐธรรมนูญ เห็นว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องไม่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ฯ ต่อผู้ร้อง

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า นายอนันต์ ศวีรสตananนท์ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ และมาตรา ๒๙๒ และวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายประเสริฐ นาสกุล นายโกเมน ภัทรภิรมย์ นายจุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายชัยอนันต์ สมุทวณิช นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายมงคล สระภู่าน นายสุจิต บุษงการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๗ ตอนที่ ๗๔ ก วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๓